

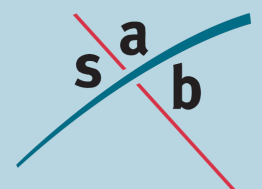
Activiteitenplan

Staphorst, Schotsweg 5

Gemeente Staphorst

Datum: 21 december 2012

Projectnummer: 120479

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	3
1.3	Toekomstige situatie	5
2	Effectenbeoordeling	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Aanwezige soorten	6
2.3	Aantasting verblijfplaatsen	7
2.4	Aantasting foerageergebieden	8
3	Mitigerende maatregelen	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Voor de sloop	9
3.3	Tijdens de sloop	12
3.4	Na de sloop / Nieuwbouw	12
3.5	Renovatie	14
4	Conclusie	15

1 Inleiding

In IJhorst (gemeente Staphorst, provincie Overijssel) wordt aan de Schotsweg 5 alle bedrijfsgebouwen, behalve één schuur gesloopt. De voormalige boerderij inclusief deel blijven behouden. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggend activiteitenplan is opgesteld door SAB en geeft de werkzaamheden weer die noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Figuur 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

1.1 Aanleiding

In 2012 heeft SAB een quick scan flora en fauna uitgevoerd. Uit deze quick scan flora en fauna is gebleken dat:

- de deel bij de voormalige boerderij in gebruik is als foerageerplek / verblijfplaats voor de Gewone grootoorvleermuizen;
- de zuidoostelijke kapschuur is in gebruik als roestplaats voor de Kerkuil;
- dat de grote centrale koeienstal geschikt is als broedlocatie voor de Kerk- en Steenuil;
- de zijde van deze koeienschuur die gericht is naar de Schotsweg bedekt met gevelbetimmering. Mogelijk dient de ruimte achter deze gevelbetimmering als kraam-, zomer- of paarverblijf voor vleermuizen.

Aantasting van verblijfplaatsen van deze strikt beschermde soorten betreft een overtreding van de Flora- en faunawet. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden. Deze mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat de functionaliteit van het plangebied voor deze soorten te allen tijde niet wordt aangetast. Deze mitigerende maatregelen wordt in dit activiteitenplan beschreven.

1.2 Huidige situatie

IJhorst ligt in de oksel van de A28, ten oosten van Staphorst, ten noordoosten van Zwolle en ten zuidoosten van Meppel. IJhorst ligt in het Reestdalgebied, op de grens van Overijssel met Drenthe. De beek de Reest ligt ten noorden van de kern. Ten zui-

den van de kern wordt het landschap gedomineerd door agrarisch gebruikte gronden met (restanten van) oude houtwallen en het natuurgebied Boswachterij Staphorst. Dit natuurgebied bestaat uit bossen, heiden en vennen. Aan de noordrand van dit natuurgebied ligt het plangebied.

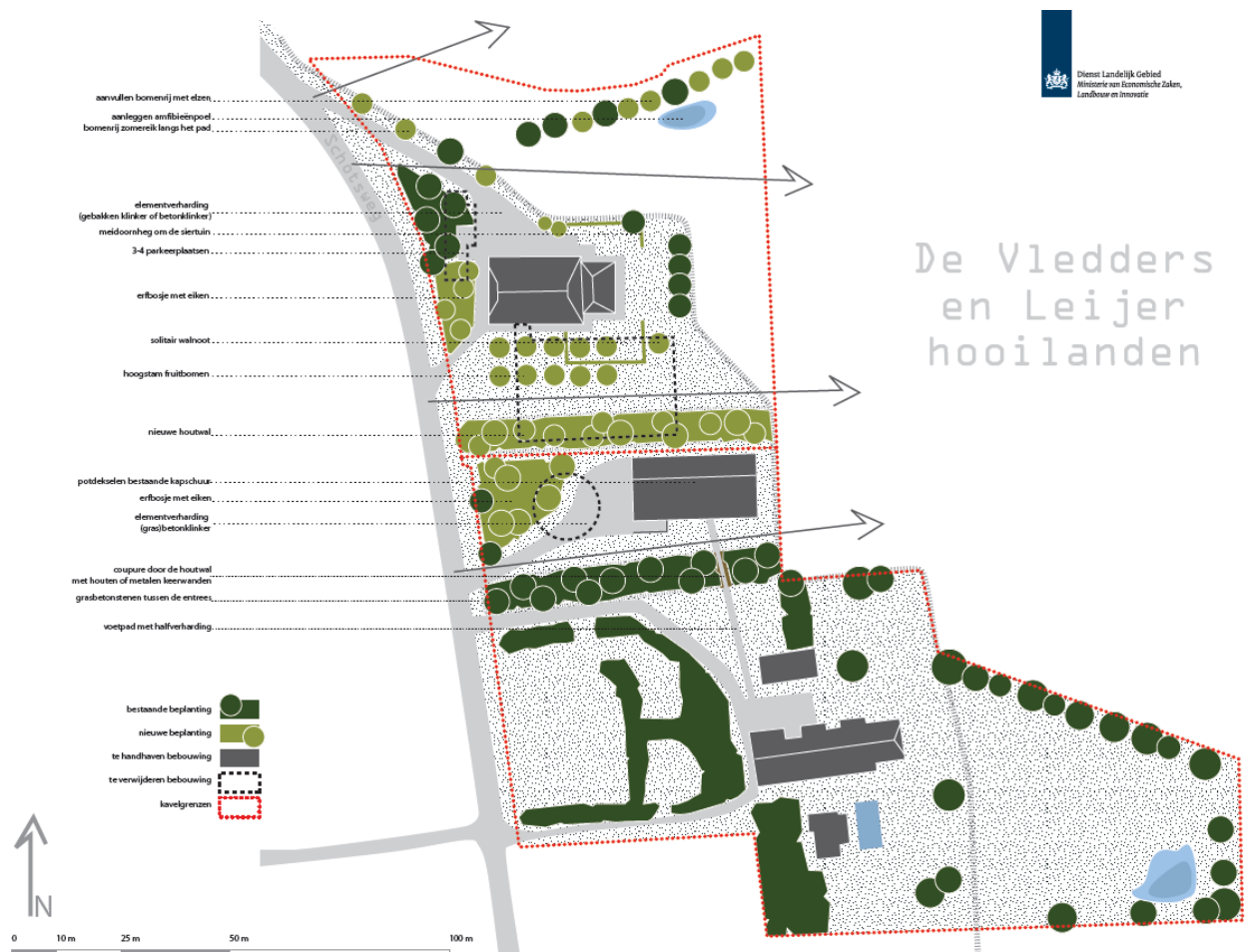
Het plangebied wordt begrensd door de Schotsweg in het westen, agrarische grond in het noorden en oosten en een houtwal met daarachter een erf in het zuiden. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een voormalig agrarische rundveehouderij. De bebouwing in het plangebied bestaat uit een deel met aansluitend het woonhuis, een koeienstal, mestsilos, een tweetal kapschuren en een kleinere schuur. Alle stallen zijn leegstaand en het woonhuis wordt antikraak bewoond. Rondom het plangebied liggen enkele oudere houtwallen met dominantie van Zomereik. Op het achtererf van het woonhuis staan een aantal oude Paardenkastanjes. Onderstaande figuur geeft een indruk van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Figuur 2: Globale indruk plangebied; te behouden woonhuis met aangebouwde schuur (boven), te slopen koeienstal (linksmidden), te behouden kapschuur (rechtsmidden) en te slopen koeienstaal met het te behouden woonhuis (onder) (foto's SAB, 2012)

1.3 Toekomstige situatie

Bij de herinrichting van Schotsweg 5 wordt zowel ingespeeld op de toekomstige functies en als ook op versterking van de landschapsbeleving. De kapschuur van Schotsweg 5 gaat onderdeel uitmaken van nr. 7 en zal gaan dienen als opslagschuur. Hierbij wordt de kapschuur dichtgetimmerd. De voormalige boerderij van Schotsweg 5 gaat functioneren als woning met daarbij een ruimte ten behoeve van het natuurbeheer in de omgeving. Dit betekent dat de deel niet omgebouwd gaat worden, maar in zijn huidige vorm behouden blijft. De overige bebouwing van nr. 5 (een koeienstal, een mest-silo en een (kap)schuur langs de weg) zal worden gesloopt. Bij dit inrichtingsplan hoort een plankaart (zie onderstaand figuur). Dit inrichtingsplan is gebaseerd op een advies van de Ervenconsulent.

Figuur 3: Globale indruk toekomstige inrichting plangebied (DLG, 2012)

2 Effectenbeoordeling

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de resultaten van de quick scan flora en fauna. De resultaten van deze quick scan worden in de eerste paragraaf verwoord. In de volgende paragraaf wordt besproken welke werkzaamheden leiden tot mogelijke aantasting van verblijfplaatsen.

2.2 Aanwezige soorten

2.2.1 Vleermuizen

In de deel behorende bij het woonhuis zijn sporen van de Gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Het gaat hier om uitwerpselen en prooiresten (vleugels van de Huismoeder). Het is zeer aannemelijk dat de Gewone grootoorvleermuis de open deel gebruikt als foerageergebied bij slecht weer en als hangplek. De deel is in de huidige situatie toegankelijk voor vleermuizen door middel van kapotte ramen en kieren tussen de gevelbetimmering aan de straatkant. In onderstaande figuur zijn de sporen en de open zolder van de deel waaronder sporen zijn aangetroffen weergegeven.

Figuur 4: Sporen van de Gewone grootoorvleermuis (links) en opendak constructie zolder (rechts).

De westzijde van de te slopen koeienschuur, dat gericht is naar de Schotsweg, is bedekt met gevelbetimmering. Deze gevelbetimmering sluit niet goed aan op de achterliggende muur. Daardoor is er ruimte aanwezig voor vleermuizen om achter de gevelbetimmering te kruipen. Mogelijk dient deze ruimte als kraam-, zomer- of paarverblijf voor vleermuizen. Het is onwaarschijnlijk dat deze gevelbetimmering dient als winterverblijfplaats. Tijdens de wintermaanden wordt het te koud achter de gevelbetimmering, hier is geen redelijk constante temperatuur aanwezig die een vorstvrije plek garandeert, dat voor vleermuizen een voorwaarde is om als winterverblijfplaats te dienen.

Figuur 5: Mogelijke verblijfplaatsen vleermuizen achter gevelbetimmering (foto's SAB, 2012)

2.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek is in de te behouden kapschuur een wegvliegende Kerkuil waargenomen. Sporen van deze Kerkuil zijn tevens waargenomen in de vorm van braakballen en uitwerpselen. Gezien de hoeveelheid braakballen en het wegvliegen van de Kerkuil kan geconcludeerd worden dat de kapschuur gebruikt wordt als roestplek voor de soort. In de kapschuur is geen mogelijkheden aanwezig om te broeden.

Volgens waarneming.nl is de Steenuil waargenomen op het erf ten noordwesten van het plangebied. Tijdens het veldbezoek is de Steenuil of sporen van deze soort niet waargenomen in het plangebied. Eén van de te slopen schuren kon niet betreden worden. Deze schuur betreft een grote koeienstal waarvan de daken zijn geïsoleerd met losse platen en die op enkele locaties toegankelijk zijn. Van de Steenuil en Kerkuil is bekend dat beide soorten broedend aangetroffen worden achter deze isolatieplaten. Aangezien het gebouw niet van binnen betreden kon worden kan de aanwezigheid van broedlocaties van beide soorten niet uitgesloten worden in deze koeienstal.

2.3 Aantasting verblijfplaatsen

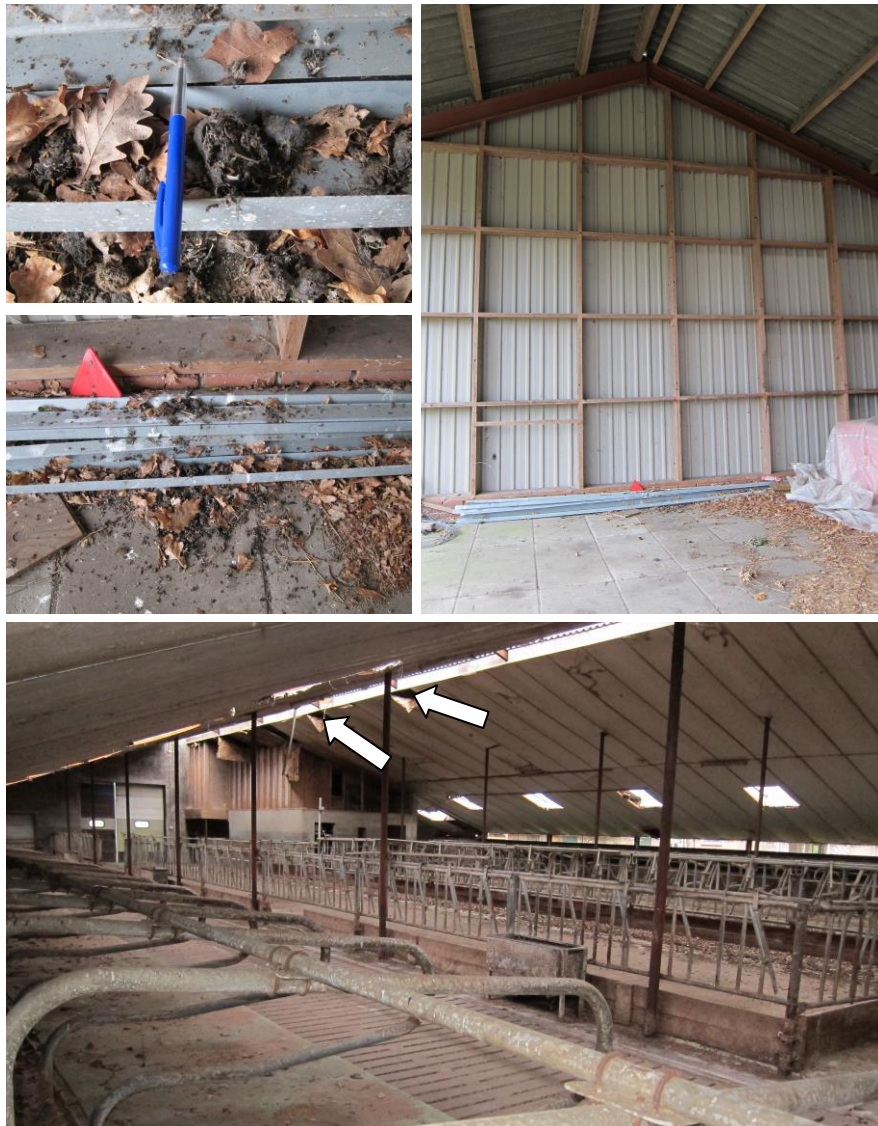
2.3.1 Vleermuizen

Op de deel waar sporen aangetroffen zijn blijft in zijn huidige staat behouden en wordt gebruikt als machineschuur. Dit betekent dat de zolder niet dicht wordt gemaakt en niet aan de binnenzijde wordt geïsoleerd. Mogelijk dat de buitenzijde wordt gerenoveerd. Bij deze renovatie dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van vleermuizen. Er dient altijd toegang tot deze schuur te blijven bestaan. Als bij de renovatie alle kieren en gaten dicht worden gemaakt leidt deze ingreep tot aantasting van foerageergebied of verblijfplaatsen.

Bij de sloop van de middelste koeienstaal gaan mogelijk verblijfplaatsen (kraam-, zomer- of paarverblijven) van vleermuizen achter de gevelbetimmering verloren.

2.3.2 Vogels

Het dichtmaken van de oostelijke kapschuur en de sloop van de middelste koeienstal leidt tot aantasting van verblijfplaatsen van kerkuilen en mogelijk steenuilen.

Figuur 6: Aangetroffen braakballen Kerkuil (linksboven) en de locatie waar de Kerkuil zijn roestplaats heeft (rechtsboven) en potentiële broedlocaties Kerkuil en Steenuil (onder)

2.4 Aantasting foerageergebieden

Met de plannen wordt niet gebouwd op agrarische grond. De plannen betreffen alleen de sloop van bestaande bebouwing en herinrichting van het erf. Deze ingrepen leiden niet tot aantasting van (belangrijk) foerageergebied van uilen en vleermuizen (uitgezonderd foerageergebied in de deel). Met de uit te voeren werkzaamheden is geen sprake van verlies aan foerageergebied.

3 Mitigerende maatregelen

3.1 Inleiding

Om overtreding van de Flora- en faunawet voor vleermuizen en uilen te voorkomen worden mitigerende maatregelen opgesteld. Door het uitvoeren van mitigerende maatregelen blijft de ecologische functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen en uilen gedurende de totale werkzaamheden, van start verbouwing tot realisatie, gewaarborgd. Met het toepassen van deze maatregelen vindt geen overtreding plaats van de Flora- en faunawet. In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt tussen mitigerende maatregelen voor de sloop, tijdens de sloop, na de sloop en bij de renovatie.

3.2 Voor de sloop

3.2.1 Tijdelijke verblijfplaatsen

Vleermuizen

Conform de soortenstandaard van het Dienst Regelingen moet voor elke verblijfplaats dat aangetast of verwijderd wordt vier nieuwe (tijdelijke) verblijfplaatsen gecreëerd worden in de vorm van platte vleermuiskasten of plaatvormige voorzieningen. De gevelbetimmering op de middelste koeienstal is van beperkte oppervlakte, hierdoor is het aannemelijk dat er maar maximaal één paarverblijf aanwezig is achter de gevelbetimmering. Om die reden worden vier vleermuiskasten geplaatst die de functie als zomer- en paarverblijf voor de Gewone dwergvleermuis kunnen overnemen. Verder wordt er één kast plaats die geschikt is om als kraamverblijfplaats te dienen.

De kasten worden in de directe omgeving van het plangebied opgehangen. De kasten worden zo veel mogelijk westelijk / zuidwestelijk aan bestaande gebouwen of op een constructie aan de rand van het plangebied gehangen (niet op een open plek), zodat ze de meeste avondzon vangen en op kunnen warmen. Het is van belang dat de kasten opgehangen worden voorafgaand aan de werkzaamheden. Uiterlijk als voor het eerst de nachttemperatuur boven de 10 °C uitkomt, het meest optimaal is drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden. Bij deze temperatuur worden vleermuizen actief en komen ze uit hun winterslaap. Deze kasten blijven hangen totdat de nieuwbouw geschikt gemaakt is voor vleermuizen.

Figuur 7: Voorbeeld kraamkoloniekast Gewone dwergvleermuis (links) en vleermuiskast (rechts) (bron: Zoogdiervereniging en Vivara)

Uilen

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt voor de Kerkuil een nestkast opgehangen in een bestaande kapschuur, al dan niet op het erf ten zuiden van het plangebied. Verder wordt voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden gecontroleerd of de Steenuil of Kerkuil in de te slopen centrale koeienstal broedt of een verblijfplaats heeft. Dit kan op basis van sporen, een tweetal nachtelijke bezoeken of de lokale vogelwerkgroep of STONE te raadplegen. Als blijkt dat er nestlocaties of verblijfplaats (roestplaats) aanwezig is worden twee nestkasten van de Steenuil en twee extra kasten voor de Kerkuil in de directe omgeving geplaatst. Voor de Steenuil kan dit in de te behouden houtwal of in de oude kastanjabomen op het achtererf. Het plaatsen van de nestkasten gebeurt onder begeleiding van een ter zake kundige. Dit kan een ecooloog zijn of medewerkers van een lokale vogelwerkgroep.

Figuur 8: Locaties te plaatsen kasten

3.2.2 Ongeschikt maken

Voordat begonnen wordt met de sloopwerkzaamheden worden alle te slopen gebouwen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen en uilen. Dit gebeurt door middel van onderstaande methode.

Vleermuizen

Het ongeschikt maken gebeurt door alle eventueel aanwezige gevelbetimmering van alle te slopen gebouwen los te maken van de muur zodat tocht achter deze gevelbetimmering ontstaat. Het losmaken gebeurt op dusdanige manier dat de gevelbetimmering niet verwijderd wordt, maar dat er extra ruimte ontstaat tussen de muur en de betimmering. Eventueel kan materiaal geplaatst worden tussen de betimmering en de muur om de ruimte groter te maken of kan verlichting op de muur geplaatst worden.

Advies is om bij alle te slopen gebouwen met een spouwmuur gaten te maken. Hierdoor wordt voorkomen dat tijdens de sloopwerkzaamheden vleermuizen in de open gebroken spouwmuur gaan zitten. De grootte van de gaten is afhankelijk van het gebouw zelf, het gaat erom dat er genoeg tocht ontstaat in alle spouwmuren. De gaten worden boven en onder in de muur gemaakt. Dit wordt om de twee meter gedaan. Deze gaten zorgen voor tocht in de spouwmuur, waardoor de muren ongeschikt worden voor vleermuizen. Vleermuizen zijn gevoelig voor tocht en licht. Als de maatregelen goed uitgevoerd worden vertrekken de vleermuizen van deze locatie naar de alternatieve verblijfplaatsen. Op deze manier wordt voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de te slopen gebouwen.

Het ongeschikt maken vindt buiten het kwetsbare seizoen van vleermuizen plaats; voor de kraamperiode (zie onderstaande tabel). De periode kan korter of langer zijn en is geheel afhankelijk van de nachttemperatuur en wordt bepaald door een ter zake kundige. Het ongeschikt maken vindt plaats als de temperatuur van de nacht ervoor minimaal 10 graden Celsius is. Bij deze temperatuur zijn vleermuizen niet meer in winterslaap en kunnen wegvliegen als er gevaar dreigt.

Nadat de gebouwen ongeschikt zijn gemaakt wordt door een ter zake kundige gecontroleerd of er nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Dit is de nacontrole vleermuizen. Deze nacontrole wordt minimaal één week na het ongeschikt maken uitgevoerd. Indien vleermuizen niet meer aanwezig zijn kan begonnen worden met de sloop. Mochten er nog vleermuizen in of uit vliegen dan dient gewacht te worden met de sloop totdat alle vleermuizen uitgevlogen zijn. Wanneer de gebouwen ongeschikt bevonden zijn kan ten allen tijde begonnen worden met de daadwerkelijke sloop, ongeacht het kwetsbare seizoen.

Uilen

Voor uilen wordt voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden al het isolatiemateriaal achter het dak van de middelste koeienstal voorzichtig verwijderd. Het verwijderen van het isolatiemateriaal moet plaatsvinden voorafgaand aan het balts- en broedsseizoen. Dit betekent dat dit moet gebeuren voor maart, maar na september.

Tabel 1: Periode om gebouwen ongeschikt te maken (groen) en niet ongeschikt maken (rood), waar bij het ongeschikt maken de temperatuur minimaal 10 graden Celsius moet zijn (oranje).

	Jan.	Feb.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Vleermuizen												
Uilen												

3.3 Tijdens de sloop

Vleermuizen en uilen

De sloop vindt plaats door middel van strippen. Dit betekent dat eerst alle losse onderdelen, zoals regenpijpen, gevelbetimmering, worden verwijderd. Nadat al deze losse onderdelen zijn verwijderd (strippen is afgerond) wordt de rest gesloopt. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. Het slopen vindt plaats als de temperatuur van de nachten minimaal 10 graden Celsius is. Verlichting van de bouwlocatie in de schemering en in de nachtelijke uren moet voorkomen worden.

3.4 Na de sloop / Nieuwbouw

3.4.1 *Vleermuizen*

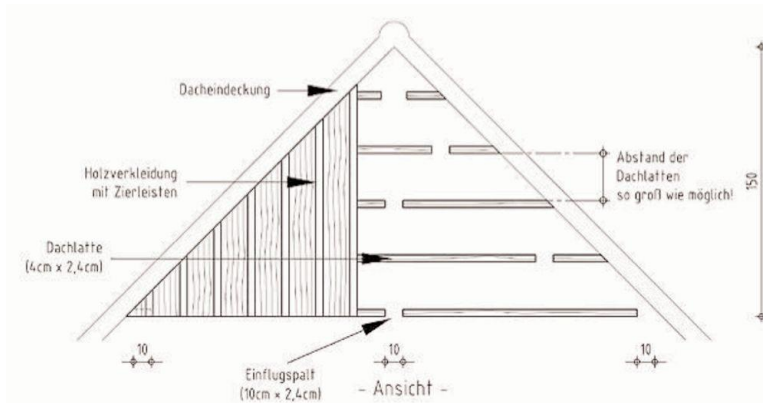
Voor de Gewone dwergvleermuis worden nieuwe verblijfplaatsen gecreëerd in de te renoveren deel van de bestaande bebouwing of in de kapschuur. De nieuwe verblijfplaatsen worden gemaakt door de gevelbetimmering die toegepast wordt niet strak aan te laten sluiten op de achterliggende muren. Door op enkele locaties kieren te maken kunnen vleermuizen achter deze gevelbetimmering komen.

Hierdoor ontstaan nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen. Zowel de buitenmuur als de binnenzijde van de plaat of planken moeten ruw zijn. Met latjes kan/kunnen plaat/planken zodanig worden bevestigd, dat aan de onderzijde een ruimte ontstaat van ongeveer 3 centimeter en aan de bovenzijde 1,5 centimeter. Het materiaal moet eveneens op voldoende hoogte (minimaal 3 meter) worden aangebracht.

3.4.2 *Uilen*

De aan te brengen steenuilenkasten zijn een prima oplossing voor de langere termijn. Voor deze soorten hoeven geen andere maatregelen uitgevoerd te worden in de nieuwbouw of bestaande bouw.

In de te behouden kapschuur wordt een kerkuilenkast geplaatst. Dit kan door de bijvoorbeeld de al geplaatste kast of een nieuwe kast in te bouwen in de oostelijke kopse kant van de kapschuur. Ook kan ervoor gekozen worden om in de nok van de te behouden deel een kerkuilenkast te plaatsen. In onderstaande afbeelding is een indruk gegeven van in te bouwen kasten in een kapschuur en in een bestaande schuur. Figuur 8 geeft een indruk van de uit te voeren maatregelen. Het plaatsen van de nestkasten gebeurt onder begeleiding van een ter zake kundige. Dit kan een ecooloog zijn of medewerkers van een lokale vogelwerkgroep.

Figuur 9: Gevelbetimmering geschikt voor vleermuizen (bron: www.vleermuizenindestad.nl)

Figuur 10: plaatsing kerkuilenkast (bronnen: Kerkuil de boer op, 2004, www.natuuraartselaar.be, 2010 en www.images.volkscrant.nl, 2010) met de deel in het plangebied in rood

3.5 Renovatie

Bij de renovatie van de deel en het woonhuis moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van vleermuizen. Dit betekent het volgende:

- het dak van de deel moet in zijn huidige staat behouden blijven. Isolatie van het dak is niet toegestaan.
- het rietendak mag niet in de actieve periode (maart – november) van vleermuizen vervangen wordt en de huidige spanten moeten behouden blijven;
- vleermuizen te allen tijde toegang tot deze deel hebben. Vleermuizen gebruiken kieren en openstaande ramen om in gebouwen te komen;
- tijdens de renovatie mag geen verlichting toegepast worden tijdens de schemering en in de nachtelijke uren.

4 Conclusie

Door ingrepen in het plangebied gaan mogelijk verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten verloren, het foerageergebied blijft behouden. In de gebouwen in het plangebied komen mogelijk vleermuizen, de Kerkuil en Steenuil voor. Door het toepassen van de in dit activiteitenplan genoemde mitigerende maatregelen blijft de functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen, Kerkuil en Steenuil gewaarborgd. Dit betekent dat het plangebied in de toekomstige situatie weer op exacte dezelfde manier gebruikt kan worden als in de huidige situatie.